

щодо працівників у своєму ланцюжку створення вартості, клієнтів та стейкхолдерів.

Ініціативи ESG підкреслюють важливість підзвітності та прозорості. Компанії ЄС повинні продемонструвати не лише свою етичну діяльність та справедливе ставлення до працівників, але й свою відданість співпраці з постачальниками та продавцями, які поділяють подібні цінності, незалежно від їх глобального розташування. Ефективність стратегії ESG часто залежить від ефективного залучення зацікавлених сторін. Постачальники, продавці та клієнти повинні зрозуміти переваги перспектив розвивати та підтримувати відповідальну бізнес-модель.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>

Олійник Анатолій Юхимович,

к.ю.н., професор,

професор кафедри приватного та публічного права

Інституту права та сучасних технологій (м. Київ)

Подгорна Олена Олександрівна,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

ФОРМА ПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ: 1996-2022 р.

Як незалежна держава, Україна на мапі світу існує лише із 1991 року. Починаючи з часів розпаду Київської Русі вона бориться за право мати свою

державність. В прийнятій 16 липня 1990 року «Декларації про державний суверенітет України» закріплювалося: а) Українська РСР є суверенною національною державою; б) єдиним джерелом влади є її народ; в) народ має право на громадянство, власний державний бюджет і грошову одиницю, власну армію; г) інші необхідні для суверенної держави інституції. 24 серпня 1991 року Верховна Рада Української РСР ухвалила «Акт про проголошення незалежності України», який був затверджений всеукраїнським референдумом 1 грудня 1991 р. Отже, Україна фактично існує як незалежна держава з 24 серпня 1991 року.

Форма держави включає в себе форму правління, форму державного устрою і форму державного режиму. Серед форм правління в сучасній науці розглядають монархічну і республіканську форми правління. Нині діюча Конституція України була ухвалена Верховною Радою України 28 червня 1996 року в ст. 5 якої Україна визнається республікою. За конституційно закріпленими повноваженнями парламенту, президента, уряду та суду Україна стала президентсько-парламентською республікою [1]. Відповідно до названих положень Конституції України Уряд призначався Президентом України і в будь-який час міг бути ним змінений.

8 грудня 2004 року до Конституції України були внесені зміни завдяки яким Україна стала парламентсько-президентською республікою. Це означало, що повноваження президента були обмежені, а парламенту та уряду розширені [2]. В цьому випадку Уряд призначався Верховною Радою України і міг парламентом бути змінений. Названі зміни до Конституції України прагнув скасувати тодішній Президент України Віктор Ющенко. З його ініціативи було підготовлено і внесено на всенародне обговорення у 2009 році текст нової конституції. Однак йому це не вдалося зробити, а Президентом України у 2010 році було обрано Віктора Януковича. Він звернувся до Конституційного Суду України (КСУ) з поданням перевірити законність внесених до Конституції України змін у 2004 році. КСУ прийняв рішення відповідно до якого внесені зміни визнали такими, що не

відповідають Основному закону, а Україна повернулася до президентсько-парламентської форми правління. Якщо відволіктися від моментів особистого протистояння, то можна побачити, що рішення КСУ було винесене у той час коли Конституція України уже діяла в умовах зміненого механізму державної влади. Конституційну модель зразка 2004 року не можна було автоматично перетворити на модель 1996 року. Віктор Янукович вирішив не зупинятися на досягнутому і у 2012 році створив Конституційну асамблею, щоб розробити нову Конституцію. Корективи у його плани вніс Євромайдан і початок Революції гідності.

Після кривавих подій Революції гідності і втечі Віктора Януковича з України Верховна Рада проголосувала за відновлення редакції Конституції 2004 року. Рішення Конституційного суду, що було ухвалене 30 вересня 2010 році, визнали незаконним. Україна знову стала парламентсько-президентською республікою. Сьогодні Україна є незалежною демократичною парламентсько-президентською республікою, яка має багатопартійну політичну систему [2]. Постанова Верховної Ради України від 21 лютого 2014 року була прийнята під час подій Євромайдану та подальших протестів в Україні. Ця постанова передбачала ряд важливих змін, зокрема зміну Конституції України 1996 року у частині обмеження повноважень Президента України, звільнення керівників правоохоронних органів, а також скликання передчасних виборів Президента. Ця постанова була важливим етапом під час Революції Гідності та спричинила подальші події, що призвели до вибору нового Президента та формування нового парламенту. Цей період також став важливим для визначення шляху розвитку України та її державного устрою. Зміна форми правління України не була прямою метою цієї постанови, але вона відкрила шлях для подальших дискусій та реформ у країні. Україна залишалася у форматі парламентсько-президентської республіки, але ці події визначили новий етап у політичному житті країни [3].

Отже, за Основним Законом України наявність відповідного висновку Конституційного Суду України є обов'язковою умовою розгляду законопроекту про внесення змін до Конституції України на пленарному засіданні Верховної Ради України [4]. Здійснення Конституційним Судом України попереднього (превентивного) контролю відповідності такого законопроекту вимогам, встановленим статтями 157 і 158 Конституції України, з усіма можливими поправками, внесеними до нього у процесі розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України, є невід'ємною стадією конституційної процедури внесення змін до Основного Закону України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Яка форма правління в Україні та скільки разів змінювали Конституцію / <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20240809-yaka-forma-pravlinnya-v-ukrayini-ta-skilky-raziv-zminyuvaly-konstytucziyu/> (дата звернення 15.09.2024).
2. Форма правління і недоторканність депутатів : ключові зміни в Конституції України / <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/polituka/20230628-forma-pravlinnya-i-nedotorkannist-deputativ-klyuchovi-zminy-v-konstytutsiyi-ukrayiny/> (дата звернення 15.09.2024).
3. Про відновлення дії окремих положень Конституції України: Закон України від 21 лютого 2014 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 11. Ст.143.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про внесення змін до Конституції України“ від 8 грудня 2004 року № 2222–IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України) від 30 вересня 2010 року. 2010. № 20-рп.